

Natuurtoets

Realisatie crematorium Zuiderhof Hilversum

projectnr. 268276
revisie 01
20 juni 2014

auteur(s)

ir. M. Korthorst

Opdrachtgever

Gemeente Hilversum
Dienst Stad, afdeling Stedelijk Ontwikkeling
Postbus 9900
1201 GM Hilversum

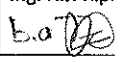
datum vrijgave

20 juni 2014

beschrijving revisie 00

def rapportage, opm. gemeente verwerkt

goedkeuring

Ing. H.J. Riphagen
b.a.

vrijgave

J. Jennen

b.a.

Projectgroep bestaande uit:

ir. Martijn Korthorst

Tekstbijdragen:

ing. Erik Riphagen

ir. Martijn Korthorst

Fotografie:

ir. Martijn Korthorst

Vormgeving:

-

Datum van uitgave:

20 juni 2014

Contactadres:

Monitorweg 29
1322 BK ALMERE
Postbus 10044
1301 AA ALMERE

Copyright © 2014

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud	Blz.
1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding.....	2
1.2 Doel	2
1.3 Leeswijzer	2
2 Wettelijk kader natuurbescherming	4
2.1 Algemeen.....	4
2.2 Flora- en faunawet.....	4
2.3 Ecologische hoofdstructuur.....	4
2.4 Natura 2000	4
3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	5
3.1 Gebiedsbeschrijving	5
3.2 Projectvoornemen	5
4 Methodiek	6
4.1 Algemeen.....	6
4.2 Bureauonderzoek.....	6
4.3 Terreinbezoek	6
4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	7
5 Resultaten gebiedsonderzoek.....	8
5.1 Gebiedsbeschrijving	8
5.2 Beschermde soorten	8
5.2.1 Bureauonderzoek.....	8
5.2.2 Terreinbezoek	9
5.3 Beschermde gebieden.....	11
6 Toetsing natuurwetgeving.....	12
6.1 Effectbepaling project.....	12
6.2 Effecten op beschermde gebieden	12
6.3 Effecten beschermde soorten	12
7 Conclusies en aanbevelingen	14
7.1 Conclusies soortenbescherming.....	14
7.2 Conclusies gebiedenbescherming.....	14
7.3 Zorgplicht.....	14
8 Bronnen.....	15
Bijlage 1: Wettelijk kader	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De raad van de gemeente Hilversum heeft op 12 december 2012 het besluit genomen om een kleinschalig crematorium te ontwikkelen op begraafplaats Zuiderhof in Hilversum. De basis voor dit besluit is de groeiende behoefte aan de aanwezigheid van een crematorium binnen de eigen gemeentegrenzen. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplanprocedure noodzakelijk.

Ruimtelijke plannen en werkzaamheden dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot de natuurwetgeving, te weten de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en overige gebiedsbescherming (Ecologische hoofdstructuur). Er mogen geen handelingen of ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden.

Figuur 1-1: Inrichting crematorium op begraafplaats Zuiderhof te Hilversum.

1.2 Doel

Voor aanvang van bestemmingsplanprocedures is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen bestemmingswijziging met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets

omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze natuurtoets flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich een bijlage die algemene informatie verschaft met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. In of in de nabijheid van de EHS geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de EHS. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur wordt verwezen naar bijlage 1.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar bijlage 1.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Begraafplaats Zuiderhof ligt aan de Kolhornseweg. De begraafplaats is aangelegd in de periode 1958 - 1964 aan de zuidelijke rand van de bebouwde kom van Hilversum. Het terrein is een groot uitgestrekt groen gebied. Bomenlanen en bomenweiden geven de begraafplaats een groen statig uiterlijk; het gebied wordt intensief beheerd. Gazons en bermen worden kort gemaaid. Het gebied grenst direct aan de Hoornboegse heide, een natuurgebied dat onderdeel uitmaakt van een grote aaneengesloten gordel van natuurterreinen (Utrechtse heuvelrug).

3.2 Projectvoornemen

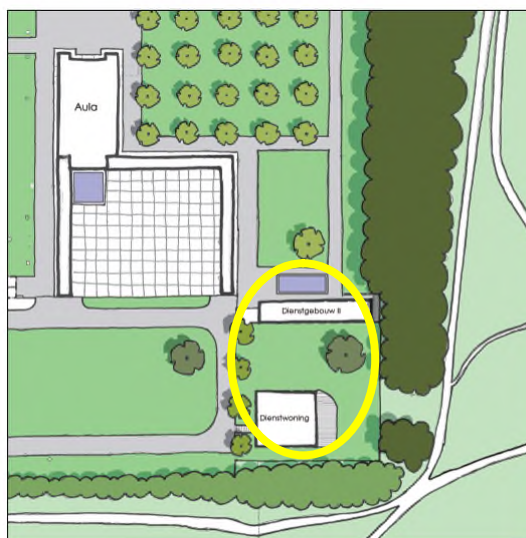
Bezoekers van de begraafplaats betreden het terrein via de westzijde, waar ook de aula is gelegen. De beoogde locatie voor het crematorium ligt iets verder op het terrein. Bezoekers kunnen straks een dienst bijwonen in de aula, waarna desgewenst het crematorium kan worden bezocht.

Het projectvoornemen bestaat uit de volgende onderdelen;

- dienstgebouw I wijzigen in een personeelsruimte en as-uitgiftepunt (urnenwinkel);
- dienstgebouw II wijzigen in een kleinschalig crematorium (max. 600 crematies) met familiekamer;
- de voormalige dienstwoning renoveren en uit te bouwen tot condoleance- / koffiekamer;
- de openbare ruimte rondom dienstgebouw II en de voormalige dienstwoning opnieuw in te richten.

Figuur 3-1: Projectvoornemen, toekomstige functies van de bestaande gebouwen.

Schetsplan terreininrichting

Figuur 3.2: Bovenaanzicht van de aula, het plein en dienstgebouw II en Dienstwoning.

Het plangebied bestaat feitelijk alleen uit bestaande gebouwen rondom de entree van de begraafplaats waar daadwerkelijk fysieke en ruimtelijke veranderingen gaan plaatsvinden. De gebouwen welke intern worden verbouwd (Dienstgebouw I; Aula) behoren daartoe niet aangezien negatieve effecten op Flora en fauna zijn uit te sluiten.

Het plangebied waar ruimtelijke ingrepen gaan plaatsvinden die mogelijk negatieve effecten op Flora- en fauna hebben zijn derhalve alleen (de omgeving van) het *Dienstgebouw II* en de *Dienstwoning*.

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3-soorten) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en indien noodzakelijk naar de instandhoudings-doelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Holland (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS.

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voornoemd bureauonderzoek is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 14 mei 2014 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in

hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit een aantal gebouwen rondom de entree en het plein van de begraafplaats. De gebouwen hebben een plat dak, geen verdiepingen, en zijn goed onderhouden. De muren zijn wit geverfd. De ruimte rondom de gebouwen bestaat uit gazon, borders, perken en vrijstaande (sier)bomen. Rondom de dienstwoning is een meer natuurlijke beplanting aanwezig.

Figuur 5-1: Dienstgebouw II (foto 1), de voormalige dienstwoning (2 , 3) en Dienstgebouw I.

5.2 Beschermden soorten

5.2.1 Bureauonderzoek

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermden soorten is verkregen uit verschillende provinciale verspreidingsatlassen. De 'Atlas van de natuur in de vechtstreek' van het Landschap Noord-Holland (Melman *et al.*, 2005) geeft geschikte informatie aangevuld met de verspreidingsgegevens uit de 'Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels' (Scharringa, 2010), de 'Atlas

van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen' (Herder, 2010), 'Bijzondere vissoorten in Noord-Holland' (W. Kuijsten, J. Kranenbarg & J. Herder 2008) en de 'Verspreiding van de Noord-Hollandse Flora' (www.landschapnoordholland.nl). Op basis van deze bronnen ontstaat een compleet beeld van de aanwezige natuurwaarden.

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten.

Voor wat betreft de vogels is gefocust op de jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4). Vogels zijn niet opgenomen in een aparte categorie van de Flora- en faunawet; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Speciale bescherming genieten die vogelsoorten die het gehele jaar of jaarlijks dezelfde nestlocatie gebruiken. Slechts een beperkt aantal vogelsoorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van EZ, 2009). Deze vaste verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd (zie bijlage wettelijk kader) en het verwijderen van dergelijke vaste verblijfplaatsen wordt gezien als een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Uit de bureaustudie komen de volgende soorten voor die vermeld worden in de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

- Broedvogels met jaarrond beschermde nesten: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, sperwer, ransuil (Scharringa, 2010)
- Amfibieën: heikikker, kamsalamander (Herder, 2010)
- Reptielen: levendbarend hagedis, hazelworm, ringslang (Herder, 2010)
- Vissen: *niet relevant aangezien er geen water op het plangebied aanwezig is*
- Zoogdieren: eekhoorn, steenmarter, das, boommarter, diverse vleermuizen waaronder baardvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis (telmee.nl)
- Flora: *niet relevant aangezien het plangebied bestaat uit gazons en borders*
- Insecten: -

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terrein-geschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2.2 **Terreinbezoek**

Op 15 mei 2013 is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Broedvogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd)

Uit de bureaustudie blijkt dat er aan de zuidzijde van Hilversum verschillende vogelsoorten broeden die een jaarrond beschermde verblijfplaats hebben. De vele bossen rondom de begraafplaats en langs de randen van de Hoorneboegse heiden vormen een geschikt broedgebied voor roofvogels en uilen. Voor gebouwbewonende soorten (gierzwaluw, huismus) is de bebouwing van Hilversum geschikt als broedplaats. De beplanting op het plangebied is ongeschikt als broedplaats voor jaarrond beschermde soorten. De bomen zijn daarvoor niet groot en oud genoeg. Huismussen en gierzwaluw broeden niet in de te verbouwen gebouwen.

Algemene soorten

De beplanting op het plangebied is geschikt broedgebied voor allerlei vogelsoorten (zangvogels, vinkachtige, mezen, lijsterachtige, duiven etc) .

Zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende zwaarder beschermd zoogdieren op en rond het plangebied voorkomen. Het gaat om marterachtige (steen- en boommarter, das). Daarnaast komen er verscheidende soorten vleermuizen voor. Gebouwbewonende soorten (laatzvlieger, gewone dwergvleermuis) zijn als bewoners van de stedelijke bebouwing gedurende het gehele jaar te verwachten nabij het plangebied. De gebouwen in het plangebied zijn nagelopen op geschiktheid voor vleermuizen. Er zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op bewoning door vleermuizen van de bestaande gebouwen.

Reptielen/amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat de er verschillende beschermde reptielen en amfibieën in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied ligt naast de Hoornboegse heide, dit is een gebied waar de levendbarende hagedis, hazelworm en ringslang voorkomen. Het plangebied zelf wordt als ongeschikt leefgebied ingeschat voor deze soort. Het groen rondom de verbouwen gebouwen zijn volledig gecultiveerd, worden intensief gemaaid en zijn ongeschikt als leefgebied voor deze reptielen.

Er is geen water aanwezig in het plangebied, evenmin in de directe nabijheid. Het voorkomen van strikt beschermde amfibieën op het plangebied is uit te sluiten, ook als landbiotoop is het ongeschikt vanwege het ontbreken van schuilmogelijkheden (in de vorm van bladeren of hout).

Vissen

Er is geen water op het plangebied aanwezig.

Flora

Uit de bureaustudie blijkt dat er zwaarder beschermde flora voorkomen rondom het plangebied. De Hoornboegse heide is een groeiplaats voor diverse beschermde soorten, het plangebied is geen groeiplaats voor beschermde soorten. Geschikte biotopen ontbreken vanwege het karakter van het aanwezige groen.

Vlinders, libellen en overige beschermde soortgroepen

Veel van de wettelijke beschermde ongewervelde soorten stellen zeer specifiek eisen aan leefomgeving. De locatie kent geen kenmerkende of bijzonder biotoop of vegetatie (duinvegetaties, duinvalleien, hoogvenen, bloemrijke graslanden of vennen) waarvan de beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelde soortgroepen veelal afhankelijk zijn voor hun voorkomen. Het plangebied is ongeschikt terrein voor beschermde soorten uit deze soortgroepen.

5.3 Beschermde gebieden

Het plangebied grenst aan de Hoorneboegse Heide, dit gebied maakt onderdeel uit van de Ecologische hoofdstructuur (figuur 5-2) en is aangewezen als Beschermd Natuurmonument (figuur 5-3). De grenzen van deze beschermde gebieden liggen aan de buitenzijde van de begraafplaats.

Figuur 5-2: De begraafplaats grenst aan de EHS (Groen – EHS (<http://maps.noord-holland.nl/structuurvisie2040/>)).

Figuur 5-2: De begraafplaats grenst aan de Beschermd Natuurmonument Hoorneboegse heide (Groen – EHS (<http://maps.noord-holland.nl/structuurvisie2040/>)).

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effectbepaling project

Negatieve effecten op beschermde soorten kunnen treden op tijdens de bouwfase en dan specifiek alleen op de delen waar werkzaamheden plaats vinden (rondom de voormalige dienstwoning en dienstgebouw II).

Verstoring kan ontstaan door:

- verbouwen/ uitbreiden van en de voormalige dienstwoning
- herinrichten van de openbare ruimte rondom dienstgebouw II en de voormalige dienstwoning

6.2 Effecten op beschermde gebieden

Effecten op beschermde gebieden (Beschermd natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden) worden separaat getoetst in een zogenaamde voortoets vanwege mogelijk uitstoot van stikstof en eventuele negatieve effecten hiervan op het nabijgelegen Beschermd natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden.

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. In het plangebied is geen EHS-gebied aanwezig. Er komt wel EHS voor in de directe omgeving van het plangebied, echter buiten de invloedssfeer van de ontwikkeling. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

6.3 Effecten beschermde soorten

Rondom het plangebied komen soorten voor die opgenomen zijn in Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet. Het betreft soorten uit de soortengroepen broedvogels en zoogdieren. Voor deze soortgroepen wordt beoordeeld welk effect de voorgenomen ontwikkelingen heeft.

Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd door de Flora- en faunawet. Bij het verwijderen van openbaar groen en bomen dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van allerlei tuin- park- en bosvogels in de begroeiing. Met broedende vogels kan relatief eenvoudig rekening worden gehouden door versturende werkzaamheden (het verwijderen van bomen en struiken) niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli). Ook kan er voor gekozen worden de werkzaamheden voorafgaande aan het broedseizoen op te starten. De verstoring als gevolg van de werkzaamheden is dan dermate hoog, dat vogels niet in het werkgebied tot broeden komen. Op deze wijze is verstoring van broedende vogels uit te sluiten en zijn er voor de beoogde werkzaamheden geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Nesten die een vermelding kennen op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" zijn niet in het plangebied aanwezig. In de bomen en struiken rondom de voormalige dienstwoning zijn geen roofvogel nesten aanwezig. Evenmin broeden er gebouwbewonende soorten (huismus, gierzwaluw. Ook voor uilen waren er geen geschikte broedplaatsen. Gezien de beperkte omvang van het plangebied en de ligging van de locatie is het niet waarschijnlijk dat er grote aantallen vogels in het plangebied broeden.

Zoogdieren

Uit de bureaustudie en het veldbezoek blijkt dat er zwaar beschermde zoogdieren (vleermuizen) in (de omgeving van) het plangebied voor kunnen komen. De begraafplaats en de openbare ruimte is optimaal

geschikte foerageergebied voor vleermuizen. Herinrichting van de openbare ruimte op het plangebied heeft gezien de zeer beperkte schaal en omvang geen invloed op de functie van het gebied als foerageergebied. Er worden geen bomen gekapt waarin verblijfplaatsen aanwezig zijn. De te verwijderen struiken en sierbomen zijn gezien hun omvang ongeschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Er zijn evenmin verblijfplaatsen of kraamkolonies van vleermuizen in de te verbouwen dienstwoning aanwezig. Voor deze soortgroep worden geen negatief effect verwacht als gevolg van de beoogde ontwikkeling.

Strikt beschermde marterachtige (das, boommarter of steenmarter) die op de Hoorneboegse heide en omgeving voorkomen, ondervinden geen negatieve effecten van de beoogde ontwikkeling. Er zijn geen burchten of verblijfplaatsen van deze soorten op het plangebied aanwezig. Ook als foerageergebied zal het geen speciale functie hebben.

Reptielen/amfibieën

Negatieve effecten op strikt beschermde amfibieën of reptielen zijn uit te sluiten, aangezien deze niet op het plangebied voorkomen.

Vissen

Effecten op (beschermde) vissen zijn uit te sluiten. Er is geen water op het plangebied aanwezig.

Flora

Op het plangebied zijn geen groeiplaatsen van beschermde planten aanwezig (zie ook figuur 5-1). Negatieve effecten op beschermde planten zijn derhalve uit te sluiten.

Vlinders, libellen en overige beschermde soortgroepen

Aangezien het plangebied ongeschikt is voor beschermde soorten uit deze soortgroepen zijn negatieve effecten hierop uit te sluiten.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies soortenbescherming

Conclusie 1. Vanuit de Flora- en faunawet zijn er geen belemmeringen voor de realisatie van het bestemmingsplan voor de begraafplaats Zuiderhof in Hilversum.

Toelichting:

In het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) aangetroffen die de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling wezenlijk kunnen beïnvloeden. In het kader van Flora- en faunawet zijn er vanuit flora en fauna geen belemmeringen voor de beoogde ontwikkeling.

Aandachtspunt voor realisatiefase van het bestemmingsplan: Broedvogels

Met de aanwezige broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kapwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

7.2 Conclusies gebiedenbescherming

Conclusie 2: Vanuit de aangrenzende EHS zijn er geen belemmeringen voor de realisatie van het bestemmingsplan voor de begraafplaats Zuiderhof in Hilversum.

Toelichting

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. In het plangebied is geen EHS-gebied aanwezig. Er komt wel EHS voor in de directe omgeving van het plangebied, echter buiten de invloedssfeer van de ontwikkeling. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Conclusie 3: Vanuit het aangrenzende Beschermd Natuurmonument (als onderdeel van Natura 2000) worden de mogelijke effecten als gevolg van stikstofdepositie onderzocht in een Voortoets Natuurbeschermingswet 1998. Voor eventuele effecten wordt verwezen naar de uitkomsten van deze voortoets.

7.3 Zorgplicht

Voor de voorgenomen werkzaamheden, dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli) van vogels. In deze periode kunnen broedvogels aanwezig zijn die in de vegetatie of aanwezige nestkasten tot broeden.

Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Op deze manier zijn er geen belemmeringen vanuit de Flora- en Faunawet aan de orde. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken, dient kort voordat de werkzaamheden plaats vinden, het plangebied gecheckt te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving, worden door de ecooloog aanwijzingen gegeven, waardoor verstoring van het broedgeval uitblijft. Het risico is aanwezig dat de realisatie van het project dan gefaseerd dient plaats te vinden.

8 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Muurplanten in Noord-Holland, 2010. Inventarisatierapport beschermde muurplanten op waterkerende basalt- en bakstenen grachtenmuren, kaden, bruggen, sluizen en gemalen van Noord-Holland Werk- en Adviesgroep Muurplanten Noord-Holland Muurplantenwerkgroep Haarlem KNNV afdelingen Alkmaar, Den Helder, Hoorn/West-Friesland Plantenwerkgroep Antwerpen (FON) Stichting FLORON Amsterdam 2010

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Internet:

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.naturalis.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste

verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatsvonden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.